

Notatka z warsztatu

Zarządzanie Obszarem Metropolitalnym

Spotkanie rozpoczęło się od przedstawienia głównych założeń Projektu *Opracowanie Strategii Rozwoju Obszaru Metropolitalnego do 2030 roku* przez dr Tomasza Brodzickiego. Kolejnym punktem spotkania była prezentacja obszaru diagnozy sektorowej przez dr Mirosława Grochowskiego. Przedstawione zostały założenia i metodologia badania, główne problemy zarządzania obszarami metropolitalnymi, przykłady innych badań na temat organizacji obszarów funkcjonalnych o charakterze metropolitalnym i wyzwań związanych z ich rozwojem oraz pytania badawcze. Bezpośrednio po prezentacji odbyła się krótka dyskusja na temat poruszonych w niej zagadnień. Wymiana uwag prowadziła do konkluzji, że polskie obszary metropolitalne nie różnią się wiele od obszarów tego typu w Europie czy na innych kontynentach: zbudowanie efektywnych struktur zarządczych wszędzie stanowi problem i nie ma jednego modelu zarządzania, który gwarantuje sukces rozwojowy.

W następnej części spotkania uczestnicy pracowali w trzech grupach, których zadaniem był krytyczny przegląd zaproponowanych pytań badawczych, wskazanie pytań priorytetowych, doprecyzowanie pytań bądź sformułowanie nowych. Dyskusje w grupach wskazały, że oczekiwania wobec planowanego badania są bardzo duże. Jednocześnie jego materia jest bardzo szeroka i złożona. Dotyczy ona zagadnień takich jak zakres współpracy, motywacje, cele, korzyści, oczekiwania, umiejętności szukania kompromisu, kierowanie się dobrem wspólnym, wyjście poza partykularne interesy lokalne, eliminacja nieracjonalnych zachowań związanych z konfliktami personalnymi czy ambicjami politycznymi liderów samorządowych. Podstawą do stworzenia mechanizmu zarządzania obszarem metropolitalnym jest zaufanie i uzyskanie zgody wszystkich zaangażowanych partnerów dotyczącej wizji i głównych celów rozwoju obszaru metropolitalnego. W zarządzaniu rozwojem obszaru metropolitalnego istotną rolę odgrywa partycypacja społeczna. Wskazano, że kwestia ta powinna zostać uwzględniona w badaniu. Przedstawione grupom pytania badawcze były przedmiotem ożywionej dyskusji nie tylko z powodu różnych oczekiwań dotyczących rezultatów badania. Powodem było także podejście dyskutujących do samej idei współpracy międzygminnej w ramach obszaru metropolitalnego. W podejściu tym odbicie znalazły różne doświadczenia związane z tą współpracą.

W wyniku dyskusji wstępnie zaproponowana lista pytań została zmodyfikowana i przedstawia się następująco:

1. **Jakie są dotychczasowe doświadczenia dotyczące współpracy między JST w OM?**
2. **Jakie są doświadczenia organizacji działających na rzecz integracji przedsięwzięć prorozwojowych w OM?**
3. **Jakie i jak silne są powiązania instytucjonalne między JST?**
4. **Jakie powinny być główne obszary współpracy metropolitalnej w ramach OM?**
5. **Czy i jak kwestia lokalizacji gmin w OM znajduje odbicie w obowiązujących dokumenty programowych dotyczących ich rozwoju?**
6. **Jakie są oczekiwania gmin wobec OM?**
7. **Jakie warunki powinny być spełnione by skutecznie zarządzać rozwojem OM?**
8. **Jakie są główne bariery hamujące bądź uniemożliwiające współpracę?**

Odpowiedzi na te pytania pozwolą określić realne możliwości instytucjonalizacji współpracy w ramach OM i jej możliwych form, w tym struktur zarządczych. Możliwości te zależą w zasadniczym stopniu od woli politycznej i motywacji liderów samorządowych. Dlatego też koniecznym jest identyfikacja podejść, postaw i oczekiwań w stosunku do OM. Doświadczenia dotyczące funkcjonowania obszarów metropolitalnych w innych krajach wskazują, że powstanie struktur zarządzających jest efektem procesu wymagającego czasu i zaangażowania wielu stron. Jest to proces złożony i dynamiczny. Struktury zarządzania obszarami metropolitalnymi mają służyć nie tylko rozwiązywaniu problemów rozwojowych, ale także tworzeniu warunków rozwoju na przyszłość. To zaś wymaga podejmowania decyzji o charakterze strategicznym z punktu widzenia rozwoju całego obszaru metropolitalnego. Decyzje te nie przekładają się natychmiast i bezpośrednio na poprawę sytuacji wszystkich gmin. Rezultaty widoczne są w różnym czasie, a ich wpływ na rzeczywistość społeczno-gospodarczą jest zróżnicowana. Jest to jednak w dużej mierze skutek istniejących wcześniej zróżnicowań, a nie decyzji podejmowanych w ramach obszaru metropolitalnego.

